

Egenvurdering, elevinvolvering og involvering av lærlinger

Elever og lærlinger må få trening i å vurdere eget arbeid og styre egen læring, de lærer bedre og blir mer motivert.

Du finner flere filmer nederst på siden.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 30.07.2015

Elever og lærlinger som deltar i vurderingsarbeidet blir mer bevisste på

- hvor de er i sin læring
- hvor de skal
- hvordan de best kan komme dit

Egenvurdering: Alle elever og lærlinger skal delta i vurdering av eget

arbeid

Egenvurdering er en del av undervisvurderingen (forskrift til opplæringsloven §3-12), og en forutsetning for at elever, lærlinger og lære kandidater får et bevisst og reflektert forhold til egen læring. Eleven, lærlingen eller lære kandidaten skal delta aktivt i vurderingsarbeidet ved å

- vurdere eget arbeid
- vurdere egen faglig utvikling
- vurdere egen kompetanse

Gjennom å vurdere *eget arbeid*, blir de mer bevisste på hvilke kvalitetskrav som stilles til et bestemt arbeid. Å vurdere *egen faglig utvikling* handler om å bli bevisst at det skjer en faglig progresjon. Dette innebærer også å stimulere elevene og lærlingene til å utvikle egne læringsstrategier og evne til kritisk tenkning. Å vurdere *egen kompetanse* handler om at de vet hva de får til i faget, eller lærefaget, sett opp mot kompetansemålene i læreplanen.

Selvregulert læring

Selvregulerte elever og lærlinger reflekterer over og forsøker aktivt å kontrollere og påvirke egen læring. Å utvikle selvregulert læring forutsetter involvering og egenvurdering.

Elever som har kompetanse i å styre egne læringsprosesser, er effektive når de jobber, setter seg høye og relevante mål, overvåker læringen underveis i arbeidet og fortsetter arbeidet når noe blir vanskelig. Å utvikle kompetanse i metakognisjon og selvregulert læring er vesentlig for å lære og kan gi elevene redskaper for å tilegne seg ny kompetanse og bruke det de har lært i ulike situasjoner gjennom livet. NOU 2014:7, side 37 (utdrag).

Hvordan involvere elever og lærlinger i vurderingsarbeidet?

Å involvere elever og lærlinger er et gjennomgående prinsipp i all undervisvurdering. I arbeidet med læreplanen, mål, kjennetegn og kriterier, bør de involveres slik at de får en forståelse for hvor de skal og hva som forventes av dem.

Elever og lærlinger lærer mer og blir mer motivert når de får mulighet til å bruke faglig relevante tilbakemeldinger til å forbedre arbeidet eller prestasjonen sin. Det kan være lettere for dem å forstå og bruke tilbakemeldingene dersom læreren eller instruktøren involverer elever underveis i læreprosessen.

En del lærere og instruktører har etter hvert god erfaring med å la elever og lærlinger vurdere egne besvarelser, arbeid eller prestasjoner, og dermed gi tilbakemeldinger til seg selv før læreren supplerer eller eventuelt korrigerer.

Hverandrevurdering

En del lærere planlegger at elever skal vurdere hverandres faglig arbeid. Hverandrevurdering er ikke et forskriftsfestet krav, men kan være nyttig og læringsfremmende for elevene. Metoden forutsetter et godt og trygt læringsmiljø med tydelige faglige kriterier hvor tilbakemeldingene utelukkende baseres på faglige prestasjoner.

På samme måte som ved tilbakemelding fra lærer eller instruktør, bør tilbakemeldingene være konstruktive og peke fremover, slik at elevene og lærlingene kan hjelpe hverandre med å utvikle seg. Slik kan elever eller lærlinger være viktige læringsressurser for hverandre, og samtidig få god innsikt i eget læringsarbeid.

Tips og råd

Egenvurdering kan variere i tid og omfang, og spenne fra noen få minutters refleksjon til mer komplekse og tidkrevende aktiviteter.

To stjerner og ett ønske: Eleven eller lærlingen vurderer et arbeid (eget eller andres) mot bestemte kriterier som er fastsatt på forhånd. De vurderer selv to ting de er fornøyd med (stjerner) og én ting som kunne vært bedre (ønske). Metoden kan brukes en-til-en eller mellom flere. Den kan også brukes som tilbakemelding på lærerens undervisning.

Stopp og reflekter: Elevene eller lærlingene vurderer sitt eget arbeid ved å ta en pause på et par minutter og reflektere over hva de har lært. Kan også gjøres skriftlig.

Exitlapper (papirlapper eller digitale tavler): En variant av «stopp og reflekter» er å be elevene notere hva de har lært i løpet av læringsøkta. Da må elevene tenke over hva de har lært og læreren får nyttig informasjon om hva de har fått med seg. Læreren kan bruke tilsvarende teknikk for å kartlegge hva elevene kan eller mestrer på forhånd om et emne de skal i gang med. På bakgrunn av informasjonen kan læreren tilpasse opplæringen og starte der elevene er. Tilsvarende kan brukes i fagopplæringen for å kartlegge hva lærlingene kan om et tema eller en arbeidsprosess.

Del eksempler på besvarelser/produkter av ulik kvalitet: Be elevene eller lærlingene diskutere og rangere besvarelsene/produktene etter kvalitet og begrunne hvorfor. Det hjelper dem til å forstå hva som kreves av en bestemt type oppgave eller arbeid.

Slipp rettekunnen og la elevene vurdere egen besvarelse/arbeid: Bli enig med elevene om hva de skal legge vekt på i vurderingen (vurderingskriterier eller kjennetegn), og be dem vurdere eller rette egne besvarelser. Mange lærere har også god erfaring med å la elevene foreslå egen karakter dersom læreren bruker karakterer som en del av undervisningsvurderingen. Dette krever øvelse med å forstå vurderingskriterier, kjennetegn på måloppnåelse eller kvalitetskrav, men gir god innsikt for elevene når de får det til. Metodikken krever at læreren sjekker ut at elevene har oppfattet vurderingskriteriene riktig, og at de foretar vurderinger som noenlunde samsvarer med lærerens. Dersom det er store sprik mellom elevenes og lærerens vurderinger, gir det et godt grunnlag for diskusjon om hva som kjennetegner en god besvarelse. Tilsvarende kan lærlinger

bli utfordret på å vurdere eget arbeid.

Se etter egen læringsprogresjon: Elevene eller lærlingene vurderer og velger ut noen egne arbeider eller ser gjennom dokumentasjon (foto, lyd-/bildeopptak, beskrivelser mm) de har gjort gjennom opplæringen, som viser hva de har lært og den faglige utviklingen de har hatt. De må kommentere hvor de ser at de har forbedret seg. En strukturert variant av dette er mappemetodikk som egner seg godt for å dokumentere arbeider og synliggjøre faglig progresjon.

Læringslogg: Lær elevene og lærlingene å føre læringslogg hvor de beskriver hva de skal lære og egen faglig utvikling. Læringslogg gir også en god mulighet for læreren eller instruktøren til å følge med på den faglige progresjonen.

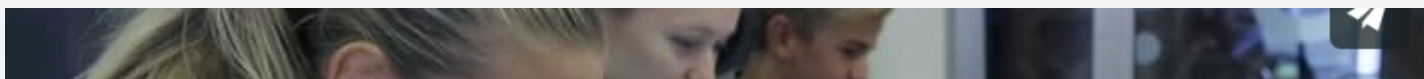
Spørsmål til egen praksis

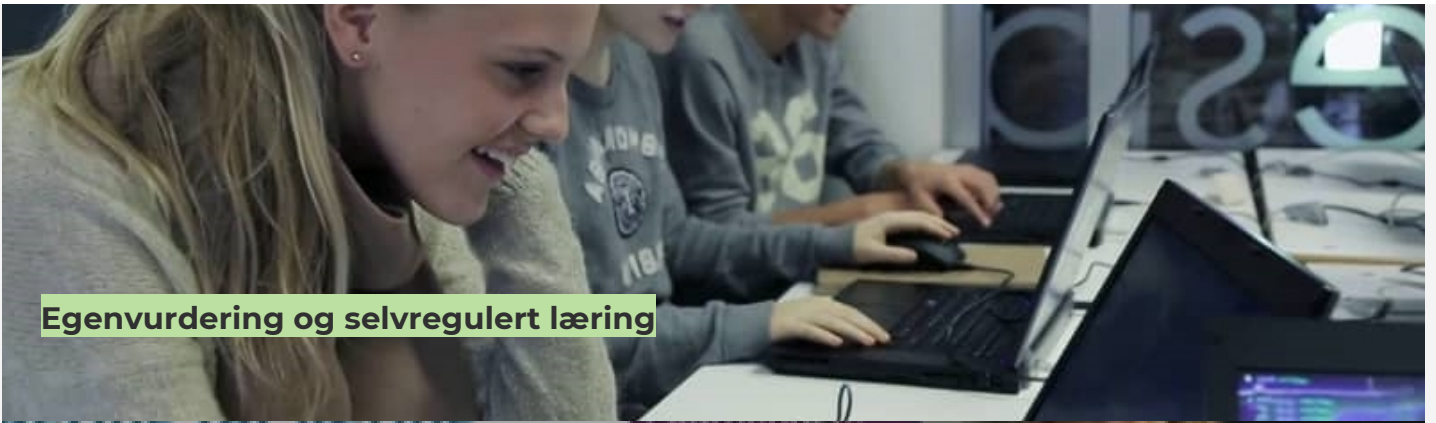
1. Hvordan involverer du elever/lærlinger i opplæringen?
2. Hvilke metoder bruker du for å involvere elever eller lærlinger i diskusjonen om hva det skal legges vekt på i vurderingen av en oppgave/arbeid?
3. Hvordan gir du elevene eller lærlingene mulighet til å vurdere eget arbeid? Kan du gjøre dette på andre måter som gjør dem mer bevisst på egen læring?
4. I hvilken grad vurderer elevene eller lærlingene hverandres oppgaver/arbeid etter tydelige kriterier?
5. Hvordan legger du til rette for at elevene eller lærlingene øver på å vurdere egen utvikling og fremgang?

Spørsmål til skolen og lærebedriftens praksis

1. I hvilken grad er elever/lærlinger involvert i opplæringen og i vurderingsarbeidet på din skole/lærebedrift?
2. I hvilken grad diskuterer/deler dere erfaringer med å få elever/lærlinger involvert i opplæringen?
3. I hvilken grad diskuterer dere hvordan vurderingspraksisen på skolen/bedriften kan hjelpe elever og lærlinger til å lære bedre?

Ressurser

Egenvurdering og selvregulert læring

Læring for læring
an vi lærer alene
ed andre

og opplæring
for alle

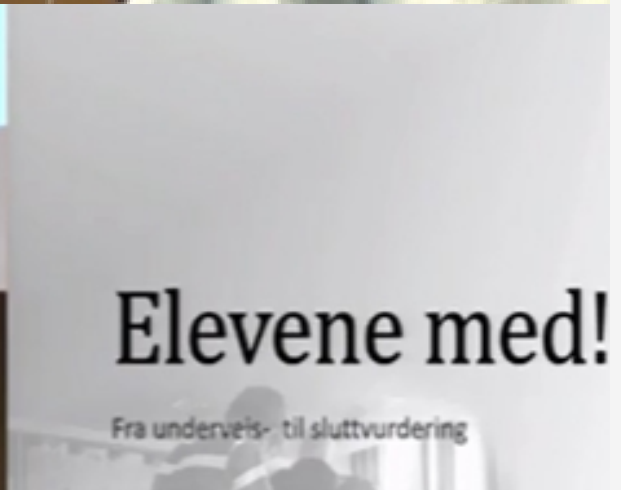
fenbeck
ersity Centre for

Therese Hopfenbeck: Hvordan vi lærer alene og sammen med andre

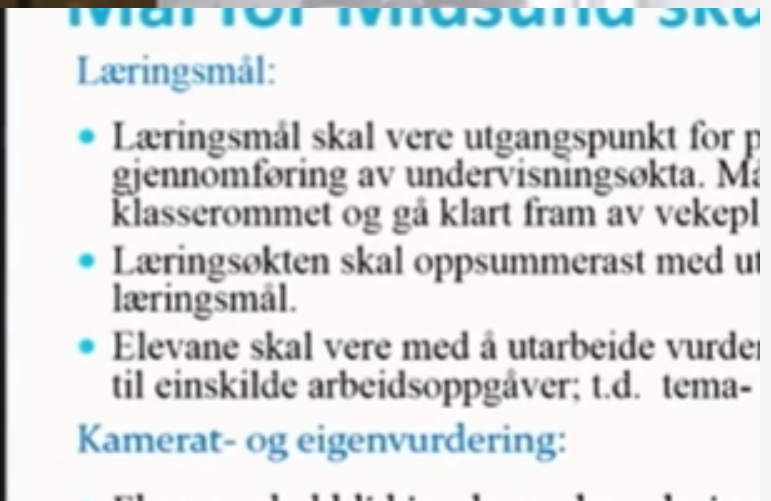
beck
fl. 7. pulje

Camilla Hagevold v/Undheim skole

Elevinvolvering ved Midsund skule

Nyskolen i Oslo: Om elevinvolvering på skolen

Simen Spurkland v/ Vøyenenga skole: Om elevinvolvering i matematikk

- Skrive brøk som desimaltall og prosent, og andre veen
 - Forkorte og utvide brøker
 - Utføre de fire regnearterne med brøk
 - Bruk brøk i uttrykk og utregninger
- Algebra**
- Kjenne til og kunne bruke de ulike reglene for regneartefølge
 - Tolke, forstå, regne ut og lage uttrykk med variable
 - Forstå bruken av variable, kunne generalisere ved hjelp av dem.
 - Kunne regne og forkorte uttrykk med flere ulike variable
 - Finne mønstre i tallrekkefølger eller figurer, finne en formel som passer til mønstret.
Under middels	Middels	Over middels
- klarer plus og minus med brøk, kan finne enkle fellesnevner, setter	- klarer de fire regnearterne, finner fellesnevner ved behov, klarer sortere brøk	- mestrer brøkrekning med de fire regnearterne, finner den mest forkortede uten utregning, kan faktorisere for å forkorte

Elevinvolvering, elevmedvirkning og egenvurdering

Årsplan elev-, utvillings- og foreldremøter

Måned	Aktivitet	Ansvar
August	<ul style="list-style-type: none"> 8. uke: Individuelle oppdragsmøter, kontaktløse elev-forsatt i jf. skolens overgangsplan (Første og andre dag etter oppstart) 9. og 10. uke: Individuelle møter med lærer og elev med fokus på mål for skoleåret (gjennomføres i løp av den første skoledagen etter oppstart) 	<ul style="list-style-type: none"> Inspektør Kontaktløse Kontaktløse
September		
Andre del oktober	<ul style="list-style-type: none"> Elevmøter, kontaktløse elev 	Kontaktløse
Første del november	<ul style="list-style-type: none"> Utvillingsmøter, kontaktløse foreldre elev 	<ul style="list-style-type: none"> Kontaktløse Faglærer Spes. ped. lærer Faglærer Rådgiver
Januar	<ul style="list-style-type: none"> 8. og 9. uke: Halvårsvurdering uten karakter, daglærer elev jf. Rutine for vurdering og Rutinebeskrivelse for halvårs- og sluttvurdering, ved terminslutt 	<ul style="list-style-type: none"> Faglærer Rådgiver

Elevinvolvering

- ### OVERORDNEDE STRATEGIER
- Overordnet strategier
 - 1) klargjøre delingsmål, dele målene
 - 2) gjennomføre aktiviteter som gir info om læring
 - 3) gi framovermeldinger
 - 4) bruke hverandrevurdering og hverandreundervisning
 - 5) elevene er eiere av sin egen læring

Roald Jensen: Kollektiv læring og skolebasert kompetanseutvikling

Elevinvolvering og selvregulert læring

Introduction

- Scotland and Norway - two countries with much in common?
- Why Self Assessment and Self Regulation matter
 - making a real difference to children's learning
 - deepening our understanding of how to bring innovation and change into closer alignment

Sharing thinking from Scotland about what might get in the way of realising our aspirations to bring curriculum and assessment together in Curriculum for Excellence – bear traps?